

LBRIS

We know
books

Sigmund Freud

**Sexualitatea copilului
și a adolescentului**

Trei cercetări de teoria sexualității

Traducere și studiu introductiv de Lucian Pricop

EDITURA CARTEX

Cuprins

De ce am ales cercetări și nu eseuri... și alte explicații de istorie culturală (studiu introductiv de Lucian Pricop) / 7
Notă asupra ediției / 13

Sexualitatea copilului și a adolescentului / 15

Deviațiile sexuale / 17

- I. Deviații care se referă la obiectul sexual / 20
- II. Deviații care se referă la scopul sexual / 38
- III. Generalități privind perversiunile / 50
- IV. Despre pulsiunea sexuală la nevrotici / 53
- V. Pulsioni parțiale și zone erogene / 59
- VI. Explicația predominanței aparente a sexualității perverse în psihonevroze / 61
- VII. Caracterul infantil al sexualității / 63

Sexualitatea infantilă / 65

- I. Perioada de latență sexuală în timpul copilăriei și întreruperile sale / 71
- II. Manifestările sexualității la copil / 75
- III. Scopul sexual al sexualității infantile / 79
- IV. Manifestările sexuale masturbatorii / 82
- V. Căutările copilului cu privire la sexualitate / 92
- VI. Fazele dezvoltării organizării sexuale / 96
- VII. Sursele sexualității infantile / 100

Transformările pubertății / 107

I. Primatul zonei genitale

și plăcerea preliminară / 110

II. Despre problema excitației sexuale / 116

III. Teoria libidoului / 120

IV. Diferențierea sexelor / 123

V. Descoperirea obiectului / 127

Concluzie / 138

**SEXUALITATEA COPILULUI
ȘI A ADOLESCENTULUI**

Trei cercetări de teoria sexualității

DEVIAȚIILE SEXUALE¹

¹ Datele conținute în prima parte a acestei lucrări se sprijină pe scrieri ale lui v. Krafft-Ebing, Moll, Möbius, Havelock Ellis, v. Schrenck-Notzing, Lôwenfeld, Eulenburg, I. Bloch, M. Hirschfeld și pe articolele publicate în cel mai recent *Jahrbuch für sexuelle Zwischenstufen*, editat de acesta din urmă. Bibliografia subiectului nostru este prezentă în scrierile pe care le vom menționa. De aceea, ni s-a părut inutil să le indicăm într-o manieră mai detaliată. Rezultatele obținute prin observația psihanalitică a invertiților se bazează pe comunicările făcute lui I. Sadger și pe propria mea experiență. (n.a.)

Pentru a explica nevoile sexuale la om și la animal, în biologie se utilizează ipoteza unei „pulsiiuni sexuale”; la fel, pentru a explica foamea, se presupune existența pulsiiunii ingerării de alimente. Cu toate acestea, limbajul popular nu cunoaște, pentru pulsiiunea sexuală, termenul care să corespundă cuvântului foame, știința folosindu-se de termenul „libido”¹.

Credința populară își formează unele reprezentări stabile despre natura și proprietățile pulsiiunii sexuale. Astfel, se admite că aceasta lipsește în copilărie, că se constituie în perioada pubertății și în legătură cu procesele de maturizare, că se manifestă prin fenomene de atracție irezistibilă exercitată de un sex asupra celuilalt, iar scopul său ar fi unirea sexuală sau, cel puțin, anumite acte care tind spre acest scop.

Avem însă toate motivele să credem că această descriere nu este fidelă realității; dacă se întreprinde o analiză atentă se descoperă aici numeroase erori, inexactități și judecăți pripite.

Vom introduce doi termeni: persoana care exercită o atracție sexuală va fi numită *obiect sexual*, iar actul către care pulsiiunea împinge, *scop sexual*. Experiența științifică ne demonstrează că există numeroase devieri în privința ambelor, obiect sexual și scop sexual, al căror raport cu norma acceptată are nevoie de o investigare de profunzime.

¹ Singurul termen apropiat din germană (*Lust*) are din păcate mai multe sensuri, desemnând atât trăirea nevoii, cât și a satisfacerii. (*n.a.*)

I. DEVIATII CARE SE REFERĂ LA OBIECTUL SEXUAL

Cea mai bună interpretare a noțiunii populare de pulsivitate sexuală o găsim în fabula poetică despre ființa umană divizată în două părți, bărbat și femeie, care aspiră să se reunească prin iubire. De aceea, este extrem de surprinzător să aflăm că există bărbați pentru care obiectul sexual nu este femeia ci bărbatul și că, la fel, există femei pentru care femeia, reprezintă obiectul sexual. Persoanele de acest gen se numesc *contrare*¹ sau, mai bine, persoane *invertite*, iar fapta, *inversiune*. Invertiții sunt, desigur, foarte numeroși, cu toate că adeseori este dificil să fie identificați².

A. Inversiunea

Comportamentul invertiților

La persoanele invertite se disting următoarele tipuri:

- (a) *absolut* invertite, adică obiectul lor sexual nu poate aparține decât aceluiași sex cu al lor, în timp ce indivizii de sex opus le sunt indiferenți sau chiar le provoacă aversiune. Dacă este vorba de bărbați, ei sunt, ca urmare a acestei aversiuni, incapabili de actul sexual normal sau nu simt în realizarea acestuia vreă plăcere;
- (b) *ambigen* invertite (hermafrodiți din punct de vedere psihosexual), adică sexualitatea lor poate avea drept obiect

¹ În original, termenul folosit este *Konträrsexuale*. (n.t.)

² Privitor la dificultățile și la diferitele tentative de a stabili proporția invertiților, vezi M. Hirshfeld, „Statistische Untersuchungen über den Prozentsatz der Homosexuellen“ în *Jahrbuch für sexuelle Zwischenstufen*, 1904. (n.a.)

oricare dintre sexe; inversiunii îi lipsește aici caracterul de exclusivitate:

(c) *ocasional* invertite. Inversiunea este determinată în acest caz de circumstanțe exterioare, în special ca urmare a inaccesibilității obiectului sexual normal sau a imitației. Persoanele de acest tip pot resimți satisfacție în actul sexual cu persoanele de același sex.

În afară de aceasta, inverțiții se comportă variat în ceea ce privește aprecierea pe care o au asupra caracterului particular al pulsionii lor sexuale. Pentru unii, inversiunea este de la sine înțeleasă, precum este pentru normali orientarea libidoului lor, și reclamă dreptul ca inversiunea să fie pusă pe același plan cu orientarea normală. Alții însă se revoltă împotriva realității inversiunii lor și o resimt ca pe o compulsie patologică¹.

Se disting diferite tipuri de inversiune, după perioada de viață în care au apărut aceste manifestări sexuale. La unii, inversiunea pare să fi existat de-a lungul întregii durate pe care o poate acoperi memoria. La alții, ea se manifestă într-o anumită perioadă, înainte sau după pubertate². Această caracteristică poate să se păstreze toată viața sau să dispară pentru o perioadă. Ea poate să nu fie decât un episod spre o activitate sexuală normală. De asemenea, poate să apară

¹ Această rezistență la inversiune oferă condițiile pentru ca individul să fie accesibil tratamentului prin sugestie sau prin psihanaliză. (*n.a.*)

² Mulți autori au afirmat, pe bună dreptate, că nu se pot credita datele autobiografice ale inverțiților referitoare la momentul în care se manifestă înclinația către inversiune, deoarece aceștia au putut elimina din memorie faptele care ar dovedi atitudinea lor heterosexuală. Psihanaliza a dovedit că această bănuială în cazurile de inversiune la care a avut acces și a căror anamneză se modifică, acoperind lacunele datorate amneziei infantile. (*n.a.*)

LBRIS

We know
books

Sigmund Freud

Psihologia colectivă și analiza Eului

Ediție revăzută și adăugită

Traducere și studiu introductiv de Lucian Pricop

EDITURA CARTEX

Cuprins

Freud¹, Freud² sau Freudⁿ

(studiu introductiv de Lucian Pricop) / 7

Notă asupra ediției / 13

Psihologia colectivă și analiza Eului / 15

Capitolul I Introducere / 17

Capitolul II Sufletul colectiv după Gustave Le Bon / 20

Capitolul III Alte concepții asupra vieții psihice colective / 33

Capitolul IV Sugestia și libidoul / 41

Capitolul V Două mulțimi artificiale: biserica și armata / 47

Capitolul VI Alte probleme și direcții de cercetare / 56

Capitolul VII Identificarea / 62

Capitolul VIII Iubirea și hipnoza / 70

Capitolul IX Instinctul gregar / 77

Capitolul X Mulțimea și hoarda primitivă / 84

Capitolul XI O treaptă a dezvoltării Eului / 92

Capitolul XII Câteva considerații suplimentare / 99

LBRIS

We know
books

PSIHOLOGIA COLECTIVĂ ȘI ANALIZA EULUI

CAPITOLUL I

INTRODUCERE

Opoziția dintre psihologia individuală și psihologia socială sau colectivă, care, la prima vedere, poate părea foarte profundă, se estompează când este analizată mai îndeaproape. Fără îndoială, psihologia individuală are ca obiect individul și cercetează mijloacele de care acesta se servește, căile pe care le urmează, pentru a-și satisface dorințele și nevoile, însă, în această căutare, psihologia individuală nu reușește decât arareori, în condiții cu totul excepționale, să facă abstracție de raporturile dintre individ și semenii săi. Acest fapt este explicabil prin faptul că „celălalt“ joacă întotdeauna în viața individului rolul de model, de obiect, de asociat sau de adversar, iar psihologia individuală se prezintă chiar de la început ca fiind în același timp și o psihologie socială, în sensul lărgit, dar pe deplin justificat, al cuvântului.

Atitudinea individului față de părinții săi, de frații și de surorile sale, de persoana iubită, de medicul său, așadar toate raporturile care până în prezent au făcut obiectul cercetărilor psihanalitice, ar putea, pe bună dreptate, să fie considerate drept fenomene sociale, fapt care le pune în opoziție cu alte procese pe care le-am numit *narcisice*, deoarece sunt caracterizate prin faptul că satisfacerea nevoilor și dorințelor e căutată și obținută de individ în afara și independent de influența altor persoane. Astfel, opoziția dintre actele psihice

sociale și narcisice (*autiste*, în terminologia lui Bleuler¹) nu depășește limitele psihologiei individuale și nu duce la o separare între aceasta și psihologia socială sau colectivă.

În atitudinea sa față de părinți, de frați și surori, de persoana iubită, de prieten și de medic, individul nu este influențat decât de o singură persoană sau de un număr limitat de persoane, în funcție de importanța deosebită pe care fiecare o prezintă în ochii acestuia. Or, când vorbim despre psihologie socială sau colectivă, facem în general abstracție de acest gen de raporturi, pentru a nu lua în considerație decât influența simultană pe care o exercită asupra individului un mare număr de persoane care, din mai multe puncte de vedere, îi pot fi străine, dar de care el se simte legat prin anumite elemente. Prin urmare, psihologia colectivă privește individul ca pe un membru al unui trib, al unui popor, al unei caste, al unei clase sociale, al unei instituții, sau ca pe un element aparținând unei mulțimi umane care, la un moment dat și în virtutea unui scop precis, s-a organizat într-o masă, într-o colectivitate. După ruperea legăturilor naturale menționate mai sus, am fost determinați să apreciem fenomenele care se produc în aceste condiții deosebite, ca manifestări ale unei tendințe speciale, ireductibile – *herd instinct*, *group mind*² – care nu se manifestă în alte situații. Trebuie totuși să spunem că nu suntem de acord să atribuim factorului numeric o importanță atât de mare și să admitem că el este singurul capabil să dea naștere, în viața psihică a omului, unui nou instinct, care altfel nu s-ar putea manifesta. Noi propunem, mai degrabă, alte două posibilități, știind că acest instinct nu

¹ Paul Eugen Bleuler (1857-1940), psihiatru elvețian cunoscut mai ales pentru contribuțiile sale la înțelegerea bolilor mintale. A introdus termenul de *ambivalență* în practica psihanalizei în 1911 și pe cel de *autism*, utilizat pentru întâia dată într-un articol publicat în *American Journal of Insanity* (1912). (n.t.)

² În engleză, instinct de turmă, gândire de grup. (n.t.)

e un instinct primar și ireductibil și că el există deja în stare incipientă și în cercuri mai restrânse, cum este cel al familiei.

Psihologia colectivă, chiar dacă se află încă la început, își asumă un număr enorm de probleme și impune cercetătorului sarcini nenumărate, defectuos sau insuficient delimitate. Numai clasificarea diferitelor forme de grupări colective și descrierea fenomenelor psihice pe care acestea le manifestă presupun o enormă muncă de observație și de prezentare, generând în același timp o bogată literatură de specialitate. Având în vedere aria domeniului psihologiei colective, nu mai e nevoie să-l avertizez pe cititor că modesta mea lucrare nu atinge decât în câteva puncte, puține la număr, acest subiect atât de vast. E adevărat că acestea sunt puncte care interesează îndeosebi psihanaliza, în calitate de mijloc pentru sondarea abisurilor psihicului uman.

LBRIS

We know
books

Sigmund Freud

Despre vis

Traducere și studiu introductiv de Lucian Pricop

EDITURA CARTEX

Cuprins

Despre schibboleth sau calea regală spre inconștient
(studiu introductiv de Lucian Pricop) / 7
Notă asupra ediției / 17

Despre vis / 19

Capitolul I / 21
Capitolul II / 25
Capitolul III / 37
Capitolul IV / 45
Capitolul V / 55
Capitolul VI / 63
Capitolul VII / 73
Capitolul VIII / 81
Capitolul IX / 85
Capitolul X / 89
Capitolul XI / 93
Capitolul XII / 99
Capitolul XIII / 105

LBRIS

We know
books

DESPRE VIS

I

Într-o vreme, pe care o putem numi preștiințifică, oamenilor nu le era greu să găsească explicații unui vis. Dacă și-l aminteau la trezire, îl considerau o manifestare fie binevoitoare, fie ostilă din partea unor ființe superioare, demonice sau divine.

Odată cu nașterea spiritului științific din științele naturii, toată această mitologie plină de semnificații a fost transpusă în psihologie și, azi, sunt puțini oameni educați care să nu fie de acord că visul este produsul psihic al celui care doarme.

Totodată, după respingerea ipotezei mitologice, a devenit necesară explicarea visului. Condițiile apariției sale, relațiile sale cu viața mentală din starea de veghe, dependența lui de excitațiile venite din exterior să-l influențeze pe cel care doarme, numeroasele specificități ale conținutului său care-l deranjează pe omul treaz și incongruența dintre imaginile lui de reprezentare și afectele legate de ele, în sfârșit caracterul instabil al visului, felul cum gândirea în starea de veghe îl respinge ca un element străin, îl mutilează sau îl șterge din memorie – toate aceste probleme, care de

secole cer rezolvări, n-au găsit până în ziua de azi vreuna satisfăcătoare.

Problema care ne interesează în primul rând, cea a semnificației visului, se prezintă sub două aspecte: în primul rând, se caută semnificația psihică a visului și locul lui în seria proceselor mentale; în al doilea rând, se vrea să se afle dacă visul este interpretabil și dacă fiecare conținut al visului are un „sens“, ca orice alt produs al psihicului.

Luând în considerație starea actuală a evaluării visului, există trei tendințe distincte.

Una dintre ele, care pare să fie un ecou târziu al epocii în care visului i se atribuia o origine supranaturală, își găsește expresie la unii filosofi. Pentru ei, producerea visului ar avea drept bază o stare specială a activității psihice. Aceasta ar fi un fel de înălțare a sufletului la o treaptă superioară. Așa judecă, spre exemplu, Schubert¹: „Prin vis, spiritul se eliberează de obstacolele naturii exterioare, sufletul scapă din lanțurile senzualității“. Fără a merge atât de departe, alți gânditori afirmă că visele sunt, în esență, exerciții psihice, că sunt manifestări ale forțelor psihice pe care starea de veghe le împiedică să se desfășoare liber (în fantasma onirică – Scherner²,

¹ Gotthilf Heinrich von Schubert (1780-1860), fizician și naturalist german, autor al *Die Symbolik des Traumes* [Simbolismul viselor], Kunz, Bamberg 1814, din care citează, de altfel, și Freud. (n.t.)

² Karl Albert Scherner (1825-1889), filosof și psiholog german, autor al lucrării *Das Leben des Traums* [Viața visului], Verlag von Heinrich Schindler, Berlin, 1861, în care susține că lucrarea visului-

Volkelt¹). Fapt este că, în anumite domenii (cel al memoriei), majoritatea observatorilor atribuie vieții onirice o capacitate de funcționare superioară.

Autorii medici care scriu despre vis au, în general, un punct de vedere opus celui al filosofilor. Agenții visului sunt, după medici exclusiv stimulii senzoriali și somatici, care fie ating visătorul din afară, fie devin întâmplător activi în organele sale interne. În acest caz, conținutul visului ar fi, de asemenea, lipsit de sens și la fel de greu de interpretat precum notele scoase la întâmplare pe claviatură de către zece degete nepri-cepute în muzică. Definiția visului este de-a dreptul „un proces somatic, inutil în toate cazurile, psihologic în multe cazuri“ (Binz²). Toate semnele caracteristice ale vieții onirice se explică atunci prin activitatea incoerentă a anumitor grupuri de celule care rămân în stare de veghe în creier, sub imperiul acestor stimuli fiziologici, în timp ce restul organismului este cufundat în somn.

imaginație este artistică și non-utilitară, iar materialul său este alcătuit din stimuli organici somatici care sunt ascunși în viața trează. (n.t.)

¹ Johannes Immanuel Volkelt (1848-1930), filosof german, autor al unei cărți de analiză a semnificației viselor *Die Traumphantasie* [*Fantezia visului*], Meyer & Zeller, Stuttgart, 1875. Este frecvent citat de Freud în *Die Traumdeutung*. Volkelt considera că elementele visului sunt legate organic de corpul celui care visează. (n.t.)

² Karl Binz (1832-1913), fizician și farmacist german, cunoscut în special pentru investigațiile asupra proprietăților chininei. (n.t.)

LBRIS

We know
books

Sigmund Freud

Cazul Dora

Fragment dintr-o analiză de isterie

Traducere, note și studiu introductiv
de Lucian Pricop

EDITURA CARTEX

Cuprins

Dora / Ida Bauer, înainte și după Freud
(studiu introductiv de Lucian Pricop) / 7
Notă asupra ediției / 31

Cazul Dora.

Fragment dintr-o analiză de isterie / 33

Prefață / 35

I Starea maladivă / 44

II Primul vis / 100

III Al doilea vis / 134

Postfață / 154

LBRIS

We know
books

CAZUL DORA

FRAGMENT DINTR-O ANALIZĂ DE ISTERIE

I STAREA MALADIVĂ

În lucrarea mea *Interpretarea viselor*, publicată în 1900¹, am arătat că visele sunt în general interpretabile și că, după un efort de interpretare complet, pot fi înlocuite prin idei construite perfect, care au datele pentru a fi plasate într-un loc deja definit în contextul psihic; voi oferi în paginile următoare un exemplu al acelei unice întrebuintări practice, pe care pare să o permită arta interpretării viselor. Am menționat deja în cartea mea în ce mod am ajuns la problemele visului. Am găsit aceste probleme creând un drum propriu, în timp ce mă străduiam să vindec nevroze printr-un procedeu de terapie special, iar bolnavii îmi relatau, între alte întâmplări ale vieții lor sufletești, și visele. Acestea păreau să aspire către inserarea în rețeaua, multă vreme urzită, care leagă simptomul maladiv și ideea patogenă. Am deprins atunci cum trebuie tradus limbajul visului în modul de exprimare de la sine inteligibil, specific gândirii noastre. Această cunoaștere, accentuez, este indispensabilă pentru psihanalist, întrucât visul reprezintă una dintre căile posibile pentru accesul în conștiință a acelu material psihic care, din cauza repulsiei pe

¹ [*Die Traumdeutung (Interpretarea viselor)*, Franz Deuticke, Leipzig/Wien 1899/1900. (n.t.)]

care o activează conținutul său, este blocat de conștiință, refu-
lat și, prin urmare, patogen. Visul este, mai clar spus, *unul
dintre drumurile ocolite spre evitarea refulării*; este unul
dintre principalele mijloace ale așa-numitului mod indirect
de reprezentare din viața psihică. Fragmentul de tratament al
unei tinere isterice prezentat în continuare are rolul de a arăta
cum intervine interpretarea viselor în munca de analiză. De
asemenea, îmi va oferi prilejul de a prezenta public și pentru
prima dată *in extenso*, fără dubii, o parte dintre opiniile mele
asupra proceselor psihice și asupra condițiilor organice ale
isteriei. Referitor la întinderea lucrării, nu mai este nevoie să
mă scu-; este știut că numai prin aprofundare deschisă, și nu
prin aroganță disprețuitoare se pot rezolva cerințele puse de
isterie în fața medicului și a cercetătorului. Desigur:

*Căci n-ajunge știință, artă mare,
Cu vremea prinde leacul fin putere.*¹

O expunere completă și cizelată a istoriei bolii îl pune pe
cititor, de la început, în cu totul alte condiții decât cele care
i-au aparținut medicului observator. Ceea ce relatează rudele
bolnavului – în cazul de față, tatăl acestei fete de 18 ani –
oferă de cele mai multe ori o imagine inadecvată despre
evoluția bolii. Încep atunci tratamentul cu invitația adresată
bolnavului de a-mi povesti întreaga istorie a vieții și a bolii,
dar ceea ce reușesc să aflu e insuficient pentru a mă orienta
în continuare. Această primă povestire este comparabilă cu
un fluviu nenavigabil a cărui albie fie e blocată de stânci, fie
de bancuri de nisip și își pierde din adâncime. Nu pot decât
să mă mir cum au luat ființă la diverși autori istorii clare și

¹ [Goethe, *Faust*, Partea I, traducere de Ion Gorun, prefață și note de Lucian
Pricop, Editura Cartex, București, 2019, p. 135. (n.t.)]

exacte ale bolii istericilor. Bolnavii sunt incapabili să ofere astfel de relatări despre ei înșiși. Ei pot, de fapt, să-l informeze pe medic, satisfăcător și coerent, în legătură cu o perioadă sau alta a vieții; intervine apoi o altă perioadă pentru care informațiile lor sunt superficiale, lasă goluri și necunoscute, iar altă dată ajungi să te afli în fața unor perioade întunecate cu totul, în care nu sunt niciun fel de mijloace utilizabile. Legăturile, chiar cele aparente, sunt frecvent rupte, iar succesiunea întâmplărilor este nesigură; în timpul povestirii, chiar bolnavul este cel care corectează frecvent o informație, mai întâi, pentru ca ulterior, după o lungă ezitare, să revină la prima declarație. Incapacitatea bolnavilor de a avea reprezentări ordonate ale istoriei vieții lor, în măsura în care aceasta se suprapune cu istoria bolii, este nu doar caracteristică pentru nevroză¹, ci are și o mare importanță teoretică. Această lipsă are următoarele temeuri: în primul rând, bolnava, din pricina timidității și a pudorii (discreție, când sunt prezente și alte persoane) încă neînvinse, ascunde în mod conștient și deliberat o parte din ceea ce îi este cunoscut și ar fi trebuit să povestească, aceasta fiind partea nesincerității conștiente. În al doilea rând, o parte a cunoașterii anamnestice de care dispune de obicei bolnava este omisă în timpul povestirii, fără ca ea să intenționeze să aibă această

¹ Mai demult, un coleg mi-a adus-o la tratament psihoterapeutic pe sora sa care, după cum spunea el, fusese tratată fără succes mai mulți ani de isterie (dureri și tulburări de locomoție). Informația sumară mi s-a părut compatibilă cu diagnosticul; în prima ședință am lăsat-o pe bolnava însăși să își povestească istoria. Întrucât această povestire, în ciuda întâmplărilor ciudate la care bolnava făcea aluzie, era clară și corect ordonată, mi-am spus că acest caz nu poate fi de isterie și am recurs în consecință la o examinare somatică atentă. Rezultatul a fost diagnosticarea unui tabes moderat ca evoluție care apoi, prin injecții cu mercur (ulei cenușiu), executate de prof. Lang, a avut o ameliorare evidentă.

LBRIS

We know
books

Jurnalul psihanalitic al unei tinere fete

cu o introducere de Sigmund Freud

Traducere, note și postfață
de Lucian Pricop

EDITURA CARTEX

Cuprins

Notă asupra ediției / 7

Introducere de Sigmund Freud / 9

[Avertisment] / 10

Capitolul I. Primul an

(de la unsprezece la doisprezece ani) / 11

Capitolul al II-lea. Al doilea an

(de la doisprezece la treisprezece ani) / 69

Capitolul al III-lea. Al treilea an

(de la treisprezece la paisprezece ani) / 137

Capitolul al IV-a. Ultima jumătate de an

(de la paisprezece la paisprezece ani și jumătate) / 213

Notă redacțională / 268

Despre originile (ficționale) ale psihanalizei copilului

(postfață de Lucian Pricop) / 269

Capitolul I

Primul an
(de la unsprezece la doisprezece ani)

12 iulie, 19... Hella și cu mine scriem un jurnal. Amândouă am fost de acord ca, atunci când vom merge la liceu, să scriem în jurnal în fiecare zi. Dora ține și ea un jurnal, dar se înfurie dacă mă uit la el. Eu o numesc pe Helene „Hella“ și ea îmi spune „Rita“; Helene și Grete sunt atât de vulgare. Dora își spune „Thea“, dar eu continui să-i spun „Dora“. Ea zice că copiii mici (adică eu și Hella) nu ar trebui să țină un jurnal. Spune că vor scrie astfel o mulțime de prostii. Nu mai multe decât în al ei și al lui Lizzi.

13 iulie. Trebuia să începem să scriem abia după vacanță, dar, cum amândouă plecăm, începem de acum. Așa vom ști ce am făcut în vacanță.

Alaltăieri am avut un examen de admitere, a fost foarte ușor, la dictare am făcut doar o greșeală: am scris *ihn* fără *h*. Doamna a spus că nu contează, am avut doar o scăpare. Asta este destul de adevărat, pentru că știu destul de bine că *ihn* are un *h* în interior. Amândouă eram îmbrăcate în alb, cu panglici de culoare roz, și toată lumea credea că suntem surori sau măcar verișoare. Ar fi foarte frumos să am o verișoară. Dar e mai frumos să am o prietenă, pentru că ne putem spune totul una alteia.

14 iulie. Doamna a fost foarte drăguță. Datorită ei, Hella și cu mine regretăm că nu mergem la o școală secundară. Așa, în fiecare zi, înainte de începerea lecțiilor, am fi putut discuta cu ea în sala de clasă. Dar suntem tare încântate datorită celorlalte fete. Cineva este mai important atunci când merge la liceu și nu

doar la gimnaziu. De aceea fetele sunt furioase. „Se umflă în pene de mândrie“ (asta e ceea ce spune sora mea despre mine și Hella, dar nu este adevărat). „Cele două liceence“ a spus doamna când am plecat. Ne-a spus să-i scriem de la țară. Așa voi face.

15 iulie. Lizzi, sora Hellei, nu este atât de îngrozitoare ca Dora, este întotdeauna atât de drăguță! Astăzi ne-a dat fiecareia cel puțin zece creme de ciocolată. E adevărat că Hella îmi spune deseori: „Nu o cunoști ce bestie poate fi. *Sora ta* este, în general, foarte drăguță cu mine.“ Desigur, este foarte amuzant modul în care vorbește întotdeauna despre noi că despre cei mici sau copiii, ca și cum ea însăși nu ar fi fost vreodată copil, și chiar un pic mai mică decât suntem noi. În plus, suntem la fel ca ea acum. Ea este în clasa a patra și noi suntem în clasa întâi.

Măine mergem la Kaltenbach în Tirol. Sunt teribil de nerăbdătoare. Hella a plecat în Ungaria la unchiul și mătușa ei, împreună cu mama ei și Lizzi. Tatăl ei e la manevre.

19 iulie. E foarte greu să scrii în fiecare zi de vacanță. Totul este atât de nou și nu am timp pentru a scrie. Locuim într-o casă mare în pădure. Dora și-a ales veranda din față ca să scrie. În spatele casei sunt niște roiuri oribile de musculițe; totul e înnegrit de musculițe. Urăsc muștele și alte chestii de felul ăsta. Nu suport să fiu alungată de pe veranda din față. Nu o să accept. În plus, tata a spus: „Nu vă certați, copii!“ (Și ea e *copil!!!*) Are dreptate. Își dă niște aere pentru că va împlini paisprezece în octombrie. „Verandele sunt proprietate comună“, a spus tata. Tata e mereu atât de drept. Nu o lasă niciodată pe Dora să se dea mare în fața mea, dar mama o favorizează deseori pe Dora. Îi scriu Hellei. Ea încă nu mi-a scris.

21 iulie. Hella mi-a scris patru pagini și o scrisoare atât de veselă. Nu știu ce m-aș face fără ea! Poate va veni aici în august sau poate voi merge eu să stau cu ea. Cred că aș prefera să merg să stau cu ea. Îmi place să fac vizite lungi. Tata a spus: „Vom vedea“, iar asta înseamnă că mă va lăsa să plec. Când tata și mama spun „Vom vedea“ înseamnă „Da“; dar ei nu vor spune „Da“, astfel încât, dacă nu se întâmplă, să nu pot zice că nu s-au ținut de cuvânt. Tata chiar mă lasă să fac ce-mi place, dar nu și mama. Totuși, dacă o să fac exerciții la pian în mod regulat, poate mă va lăsa să plec. Trebuie să merg la plimbare.

22 iulie. Hella a scris că eu, neapărat, trebuie să scriu în fiecare zi, întâi că trebuie să țin o promisiune și că am jurat să scriu în fiecare zi. Eu...

23 iulie. E îngrozitor! Mai ales că nu am timp. Ieri, când am vrut să scriu a trebuit să se facă curat în cameră și D. a fost în foisor. Înainte de asta nu am scris *niciun* cuvânt și, pe veranda din față, toate paginile mele au fost luate de vânt. Scriem pe pagini libere. Hella crede că e mai bine pentru că atunci nu trebuie să smulgi nimic. Dar ne-am promis una alteia să nu aruncăm nimic și să nu rupem nimic. De ce am face-o? Unei prietene poți să-i spui totul. Unei prietene drăguțe, dacă găsești una... Ieri, când am vrut să merg în foisor, Dora s-a holbat la mine cu sălbăticie, spunând: „Ce vrei?“ Ca și cum și foisorul i-ar aparține, așa a vrut să-și ia veranda din față pentru ea. E cu adevărat îngrozitoare.

Ieri după-amiază am fost pe Kolber-Kogel. A fost minunat. Tata a fost extrem de vesel și am aruncat unul spre altul cu conuri de pin. A fost vesel. Am aruncat unul în Dora și am lovit-o pe bustul ei căptușit. A scos un țipăt puternic și i-am spus cu voce tare că nu-l poate simți *acolo*. A trecut pe